

Öğretmen Adaylarının Yazılı Anlatım Hataları

Pre-Service Teachers' Errors in Writing

 <https://doi.org/10.52105/temelegitim.3.2.4>

Bayram ARICI¹

 <https://orcid.org/0000-0001-7213-1331>

Geliş Tarihi/Received: 20/01/2021 Kabul Tarihi/Accepted: 01/04/2021 Yayın Tarihi/Published: 15/04/2021

Özet:

Bu araştırma Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının yazım ve noktalamadaki hatalarını tespit edip bunlara çözüm bulmak amacıyla 2019-2020 öğretim yılı bahar döneminde yürütülmüştür. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu 80 Türkçe ve sınıf öğretmeni adayı oluşturmuştur. Google formlar aracılığıyla araştırmacı tarafından hazırlanan yazma şablonu öğretmen adaylarına gönderilmiş ve gelen yanıtlar betimsel olarak analiz edilmiştir. Araştırmaya gönüllü olarak katılan öğretmen adaylarının yazılı anlatım hatalarının aşağıdaki başlıklarda toplandığı tespit edilmiştir: 40 sınıf öğretmeni adayının 7058 kelimededen oluşan metinlerdeki hata sayılarının toplamı 797'dir. 40 Türkçe öğretmeni adayının 7023 kelimededen oluşan metinlerdeki hata sayılarının toplamı 826'dır. Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının yazılı anlatım hataları içerik, ana düşünce, tutarlılık, anlatım bozukluğu, başlık, bilgi yanlışları, dil bilgisi yanlışları, sözcük tekrarları, biçimsel hatalar, imlâ hataları ve noktalama işaretlerinin kullanımıyla ilgili hatalar olarak tespit edilmiştir. Türkçe ve sınıf öğretmenleri bireylerin hayatında en fazla etkiye ve ize sahip olan, temel dil becerilerinin gelişmesine katkıda bulunan kişilerdir. Onların temel dil becerilerinin özellikle yazma becerisinin çok gelişmiş olması önemlidir. Öğretmenlerin yapacakları yazım ve noktalama hataları öğrencilerin yanlış öğrenip uygulamalarına neden olacağı için öğretmen adaylarının bu alandaki eksikliklerinin tespiti ve giderilmesi konusunda çalışmalar yapıp en iyi şekilde mesleğe hazır hâle getirilmeleri gerekmektedir. Bu araştırmanın öğretmen adaylarının yazılı anlatımdaki hata ve eksiklerinin farkına vararak eksikliklerini giderip kendilerini geliştirmeye çalışmalarını sağlaması ve öğretmen adaylarına bu bağlamda katkıda bulunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe ve Sınıf Öğretmeni Adayları, Yazılı Anlatım Hataları, Yazma Becerisi

---

Abstract:

This research was conducted in the spring semester of the 2019-2020 academic year in order to identify the mistakes of Turkish and primary school teacher candidates in spelling and punctuation and find solutions to them. The study group of the study, in which qualitative research method was used, consisted of 80 Turkish and primary school teacher candidates. The writing template prepared by the researcher via Google forms was sent to the prospective teachers and the responses were analyzed descriptively. It was determined that the written expression errors of the teacher candidates who voluntarily participated in the study were collected under the following headings: The total number of errors in texts consisting of 7058 words of 40 pre-service primary school teachers is 797. The total number of errors in the texts consisting of 7023 words of 40 Turkish teacher candidates is 826. Written expression errors of Turkish and primary school teacher candidates were identified as content, main idea, consistency, misrepresentation, title, information mistakes, grammar mistakes, word repetitions, formal errors, spelling mistakes, and errors in the use of punctuation marks. Turkish and primary school teachers are the people who have the most influence and trace in the lives of individuals and contribute to the development of basic language skills. It is important that their basic language skills, especially their writing skills, are very advanced. Since the spelling and punctuation mistakes that teachers will make will cause students to learn and apply mistakes, prospective teachers should be prepared for the profession in the best way possible by determining and eliminating the deficiencies in this field. It is expected that this research will enable pre-service teachers to be aware of the mistakes and deficiencies in written expression and try to improve themselves by eliminating their deficiencies and contributing to teacher candidates in this context.

Keywords: Turkish and Primary School Teacher Candidates, Written Expression Mistakes, Writing Skills

---

¹Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü, b.arici@alparslan.edu.tr

Önerilen Atıf Bilgisi/To Cite This Article: Arıcı, B.(2021). Öğretmen Adaylarının Yazılı Anlatım Hataları. *Temel Eğitim Dergisi*, 3(2), 42-50. <https://doi.org/10.52105/temelegitim.3.2.4>

	<p>Bu makale Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) lisansı ile lisanslanmıştır. Makalenin okuma, indirme, kopyalama, dağıtma ve yazdırma hakları herkes için kalıcı olarak serbest bırakılmıştır.</p> <p>This article is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license and permanently free for everyone to read, download, copy, distribute and print.</p>	
---	--	---

1. Giriş

Bir iletişim aracı olan dil insanların yaşamında önemli bir yere sahiptir. Çünkü sevinç de üzüntü de dil ile anlatılır, hatta bütün duygular dil ile anlam kazanır. Dil ile duyguların anlam kazanması da dilin kurallarının ve temel dil becerilerinin en doğru şekliyle öğrenilmiş olmasına bağlıdır. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin gelişmiş olması dili etkili kullanmayı sağlar. Ayrıca dil bilgisi kurallarının farkında olarak yapılan çalışmalar da bütün öğrenim düzeylerindeki akademik başarıyı artırabilmektedir. Dili kullanma becerisi sadece Türkçe derslerinde değil öğrencilerin bütün derslerdeki başarılarında en temel etkidir. Bu nedenle her şeyden önce temel dil becerileri bütün öğrencilere öğretilmelidir. Ülkemizde bütün öğrenim düzeylerinde Türkçe ya da Türk Dili derslerinin bulunması da bu amaca yönelik bir uygulamadır. Ancak öğretmenlerin farklı uygulama biçimleri öğrencilerin bu becerileri tam olarak öğrenmelerini zorlaştırmaktadır.

Yazma bireyin duygularının dışı vurumudur. Yazma, düşüncenin semboller aracılığıyla başkalarına anlatma işi (Yaman, 2020, s.85), bir çeşit zanaat, bir süreç (Clark, 2017, s.9), tasarlanan ve yaşananların kaleme alınması (Göçer, 2019, s.27), ihtiyaç (Arıcı ve Urgan, 2012, s.4), kendimizi tanıtmamızın yolu (Gündüz ve Şimşek, 2011, s.17) ve üretime dayalı bir alan (Demir Atalay, 2020, s.4) olarak tanımlanabilir. Yazma, dil becerileri arasında her anlamda üst düzey bir kullanımı gerekli kılıp ölçünlü dilin yoğun biçimde işlendiği alanlardan biridir (Bayat, 2013, s.125).

Yazma becerisi ilköğretim birinci sınıfta öğretilip ilerleyen yıllarda geliştirilen bir beceridir. Türkçe öğretim programında birinci sınıfta okuma ve yazma sürecinin tamamlanacağı, ikinci sınıfta öğrencilere okuma yazma becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yaptırılacağı, üçüncü ve dördüncü sınıfta ise öğrencilerin kendine has yazı alışkanlığı kazanmasına yönelik yazı çalışmalarının yaptırılacağı (MEB, 2019, s.14) ifade edilmektedir. Bu çalışmalar yeterince yapılırsa öğrencilerin yazma becerileri gelişecek ve öğrenciler kendilerini yazıyla daha iyi ifade edebileceklerdir. Yazma becerisinin geliştirilmesi doğrudan sözlü üretken becerilerin geliştirilmesiyle ilgili (Valdes, 1993, s.186) olup psiko-motor, bilişsel ve duyuşsal üç temel boyutta (Barutçu, 2020, s.57) incelenmektedir. Öğrencinin yazabilmesi için öncelikle kalem doğru tutması, sonra alfabeyi öğrenip duygularını ifade etmesi gerekmektedir. Ülkemizde yapılan bütün çalışmalara rağmen ilköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin yeterince iyi olmadığı ifade edilmekte (Arıcı, 2008, s. 211) ve bunda da ilköğretimde öğrencilere soyut, yaşamlarından uzak yazma çalışmalarının yaptırılmış olması, test türü değerlendirmelere fazlaca yer verilerek yazılı anlatım çalışmalarının geri plana atılarak kaygıya düşürülmeleri etkilidir. Ayrıca 2006 Türkçe öğretim programında zorunlu hâle getirilen ancak daha sonraları zorunluluğu ortadan kaldırılan bitişik eğik yazıyla yazma meselesi de öğrencilerin yazılarının şekillerinde tutarsızlıklara neden olmuştur. Buna ek olarak yazılı anlatım çalışmalarının düzeltilmesinin yanında değerlendirilmesinin de eğitim ve öğretimin ayrılmaz bir parçası (Temizkan, 2008, s.50) olduğundan hareketle öğrencilere hatalarının uygulamalı olarak gösterilmesinin yanında öğretmenlerin değerlendirmelerde ortak ölçütler yerine şekilsel açıdan bakmaları ve düzeltme sembollerini de kullanmamaları (Göçer, 2011, s.87) da etkilidir. Genel olarak ise hem ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin hem de öğretmen adaylarının yazma becerilerindeki yetersizliklerinde kitap okumamaları, deneyimsizliklerinden kaynaklanan sorunlar ile bazı kişisel özellikleri (Oğuz, 2009, s. 18) etkilidir. Yine öğretmen adayları da yazmayı engelleyen etmenlerin başında bilgi birikimi, deneyim ve ilgi eksikliği,

yazma alışkanlığının olmaması, yazmaya odaklanamama ve söz varlığının dar olmasını (Karadağ ve Kayabaşı, 2013, s.) sıralamaktadırlar.

Yazılı anlatım hatalarının farkında olunması önemlidir ancak bu hataları ortadan kaldıracak çalışmalar yapılması daha da önemlidir. Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının yazım ve noktalamadaki hatalarını tespit ederek bu hatalara çözüm bulmak amacıyla yapılan araştırmanın problem cümlesi "Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının yazılı anlatım becerileri hangi düzeydedir?" ifadesidir. Bu problemin çözümü için aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

- Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatım becerilerinin yazılı anlatım ilkeleriyle örtüşme durumu nedir?
- Sınıf öğretmeni adaylarının yazılı anlatım becerilerinin yazılı anlatım ilkeleriyle örtüşme durumu nedir?
- Bu iki grup öğretmen adayının yazılı anlatım becerilerinin birbirleriyle karşılaştırılmalarının sonucu nedir?
- Türkçe ve sınıf öğretme adaylarının kendilerini mesleğe hazır görmelerine ilişkin düşünceleri nelerdir?

2. Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel bir araştırma olup araştırmada görüşme tekniği kullanılmıştır. Tarama araştırmaları betimleyen, tanımlayan (Hocaoğlu ve Baysal, 2019, s. 79) araştırmalardır. Bu araştırmada öğretmen adaylarının kendilerine yöneltilen soruya verdikleri yanıtlar doküman incelemesine tabi tutulmuştur. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgularla görsel ve yazılı materyallerin analizine dayanmaktadır. Araştırmada kullanılan form ve sorular alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda düzenlenmiş ve son hali araştırmanın verileri toplamak amacıyla kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 80 Türkçe ve sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden durum örnekleme tercih edilmiştir. Araştırmaya hız ve pratiklik kazandıran bu yöntemde araştırmacı, yakın ve erişilmesi kolay olan bir durumu (Yıldırım ve Şimşek, 2011) tercih etmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarına ilişkin bilgiler aşağıda (Tablo 1) gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adayları

Alan	Kız	Erkek	Toplam
Türkçe Öğretmenliği	21	19	40
Sınıf Öğretmenliği	20	20	40

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırmaya Türkçe öğretmenliği programından 21 kız, 19 erkek, sınıf öğretmenliği programından da 20 kız ve 20 erkek öğretmen adayı katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının yazım ve noktalamadaki hatalarını tespit edip bunlara çözüm bulmak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan ve kişisel bilgiler ve "Öğretmenlik mesleği ve kendinizi mesleğe hazır görüp/görmemenize ilişkin düşüncelerinizi nedenleriyle birlikte yazınız." ifadesinin yer aldığı kişisel bilgi formu öğretmen adaylarına Google formlar aracılığıyla gönderilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veriler araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu aracılığıyla elde edilmiştir. Öğretmen adaylarının kendilerine yöneltilen "Öğretmenlik mesleği ve kendinizi mesleğe hazır

görüp/görmemenize ilişkin düşüncelerinizi nedenleriyle birlikte yazınız." ifadesine verdikleri yanıtları içeren görüntüler yazılı anlatım değerlendirme formu ile incelenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının ifadelerini belirleyebilmek için öğretmen adaylarına (ETÖ1-Erkek Türkçe öğretmen adayı 1-KSÖ1-Kız sınıf öğretmeni adayı 1) kod verilmiştir. Analiz işlemi sonucunda elde edilen veriler bulgular bölümünde kategorilere, temalara yönelik frekans ve yüzde değerleri ile gösterilmiştir. Öğretmen adaylarının görüşlerinden ilginç olanları da bulgular bölümünde yer verilmiştir. Bu araştırmanın yapılmasına Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 02/03/2020 tarihli ve 3 sayılı kararı ile onay verilmiştir.

3. Bulgular

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Hatalarına İlişkin Bulgular

Türkçe öğretmeni adaylarının gönderdikleri metinler değerlendirilmiş ve bu metinlerden ulaşılan yazım hataları aşağıdaki tabloda (Tablo 2) gösterilmiştir.

Tablo 2. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Hata Sayıları

Kontrol Edilen Durum	f	%
Büyük-küçük harflerin doğru kullanılması	96	11,62
Bağlaçların yanlış kullanılması	91	11,02
Düzgün, okunaklı ve işlek, satırlara düz ve eşit aralıklarla yazılması	76	9,20
Noktalama işaretlerinin doğru yerde kullanılması	64	7,75
İmlâ kurallarına uygun yazılması	61	7,38
Alıntı, örnek ve benzetmelerin yeterliliği ve içeriğe uygunluğu	51	6,17
Kelimelerin yerinde ve doğru anlamda kullanılması	50	6,05
Konuyla ilgili kaynaklara başvurulması ve yeterince yararlanılması	49	5,93
Anlatım bozukluğu	29	3,51
Konunun özgün ifadelerle anlatılması, içeriğin orijinalliği	28	3,39
Paragraflar arasında uygun geçişler yapılması	27	3,27
Bilgi yanlışlığı	24	2,91
Mantıkça doğru, dil kurallarına uygun, anlamca açık cümleler kurulması	22	2,66
Her bir paragrafta tek bir duygu ve düşüncenin işlenmesi	21	2,54
Kesme işaretinin yanlış kullanılması	18	2,18
Cümle kuruluşlarının dil bilgisi kurallarına uygunluğu	16	1,94
Hecelerin yanlış bölünmesi	15	1,82
Noktalama işaretlerinin hiç kullanılmaması	14	1,69
Eksik harf-hece yazılması	13	1,57
Bitişik veya ayrı yazılan sözcüklerin kullanımıyla ilgili hatalar	12	1,45
Ana düşünce/duygunun belirtilmesi	11	1,33
Konuyla ilgili başlık konulması	10	1,21
Cümlelerdeki sözcük tekrarları	10	1,21
Ana düşünce/duygunun yardımcı duygularla/ düşüncelerle desteklenmesi	9	1,09
Anlatılanların mantıksal açıdan tutarlılığıyla ilgili hatalar	9	1,09
	826	100,00

Tablo 2'ye göre Türkçe öğretmeni adayları en çok büyük-küçük harflerin kullanımı (% 11,62) konusunda hata yapmışlardır. Ayrıca bağlaçların yanlış kullanılması (% 11,02), düzgün, okunaklı ve işlek, satırlara düz ve eşit aralıklarla yazılması (% 9,20), noktalama işaretlerinin doğru yerde kullanılması (% 7,75), imlâ kurallarına uygun yazılması (% 7,38), alıntı, örnek ve benzetmelerin yeterliliği ve içeriğe uygunluğu (% 6,17), kelimelerin yerinde ve doğru anlamda kullanılması (% 6,05), konuyla ilgili kaynaklara

başvurulması ve yeterince yararlanılması (% 5,93), anlatım bozukluğu (% 3,51), konunun özgün ifadelerle anlatılması, içeriğin orijinalliği (% 3,39), paragraflar arasında uygun geçişler yapılması (% 3,27), bilgi yanlışlığı (% 2,91), mantıkça doğru, dil kurallarına uygun, anlamca açık cümleler kurulması (% 2,66), her bir paragrafta tek bir duygu ve düşüncenin işlenmesi (% 2,54), kesme işaretinin yanlış kullanılması (% 2,18), cümle kuruluşlarının dil bilgisi kurallarına uygunluğu (% 1,94), hecelerin yanlış bölünmesi (% 1,82), noktalama işaretlerinin hiç kullanılmaması (% 1,69), eksik harf-hece yazılması (% 1,57), bitişik veya ayrı yazılan sözcüklerin kullanımıyla ilgili hatalar (% 1,45), ana düşünce/duygunun belirtilmesi (% 1,33), konuyla ilgili başlık konulması (% 1,21), cümlelerdeki sözcük tekrarları (% 1,21), ana düşünce/duygunun yardımcı duygularla/ düşüncelerle desteklenmesi (% 1,09) ve anlatılanların mantıksal açıdan tutarlılığıyla ilgili hatalar (1,09) olarak tespit edilmiştir.

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Hatalarına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmeni adaylarının gönderdikleri metinler değerlendirilmiş ve bu metinlerden ulaşılan yazım hataları aşağıdaki tabloda (Tablo 3) gösterilmiştir.

Tablo 3.Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Hata Sayıları

Kontrol Edilen Durum	f	%
Büyük-küçük harflerin doğru kullanılması	98	12,30
Bağlaçların yanlış kullanılması	93	11,67
Düzgün, okunaklı ve işlek, satırlara düz ve eşit aralıklarla yazılması	74	9,28
Noktalama işaretlerinin doğru yerde kullanılması	65	8,16
İmlâ kurallarına uygun yazılması	61	7,65
Alıntı, örnek ve benzetmelerin yeterliliği ve içeriğe uygunluğu	51	6,40
Kelimelerin yerinde ve doğru anlamda kullanılması	50	6,27
Konuyla ilgili kaynaklara başvurulması ve yeterince yararlanılması	49	6,15
Anlatım bozukluğu	29	3,64
Konunun özgün ifadelerle anlatılması, içeriğin orijinalliği	28	3,51
Paragraflar arasında uygun geçişler yapılması	27	3,39
Mantıkça doğru, dil kurallarına uygun, anlamca açık cümleler kurulması	22	2,76
Her bir paragrafta tek bir duygu ve düşüncenin işlenmesi	20	2,51
Kesme işaretinin yanlış kullanılması	18	2,26
Cümle kuruluşlarının dil bilgisi kurallarına uygunluğu	15	1,88
Hecelerin yanlış bölünmesi	15	1,88
Bilgi yanlışlığı	14	1,76
Eksik harf-hece yazılması	13	1,63
Ana düşünce/duygunun belirtilmesi	10	1,25
Konuyla ilgili başlık konulması	10	1,25
Cümlelerdeki sözcük tekrarları	10	1,25
Ana düşünce/duygunun yardımcı duygularla/ düşüncelerle desteklenmesi	9	1,13
Anlatılanların mantıksal açıdan tutarlılığı	9	1,13
Noktalama işaretlerinin hiç kullanılmaması	7	0,88
	797	100,00

Tablo 3'e göre sınıf öğretmeni adayları en çok büyük-küçük harflerin kullanımı (% 12,30) konusunda hata yapmışlardır. Ayrıca bağlaçların yanlış kullanılması (% 11,67), düzgün, okunaklı ve işlek, satırlara düz ve eşit aralıklarla yazılması (% 9,28), noktalama işaretlerinin doğru yerde kullanılması (% 8,16), imlâ kurallarına uygun yazılması (% 7,65), alıntı, örnek ve benzetmelerin yeterliliği ve içeriğe uygunluğu (% 6,40), kelimelerin yerinde ve doğru anlamda kullanılması (% 6,27), konuyla ilgili kaynaklara başvurulması ve yeterince yararlanılması (% 6,15), anlatım bozukluğu (% 3,64), konunun özgün ifadelerle anlatılması, içeriğin orijinalliği (% 3,51), paragraflar arasında uygun geçişler yapılması (% 3,39), mantıkça doğru, dil kurallarına uygun, anlamca açık cümleler kurulması (% 2,76), her bir paragrafta tek bir duygu ve düşüncenin işlenmesi (% 2,51), kesme işaretinin yanlış kullanılması (% 2,26), cümle kuruluşlarının dil

bilgisi kurallarına uygunluğu (% 1,88), hecelerın yanlış bölünmesi (% 1,88), bilgi yanlışlığı (% 1,76), eksik harf-hece yazılması (% 1,63), ana düşünce/duygunun belirtilmesi (% 1,25), konuyla ilgili başlık konulması (% 1,25), cümlelerdeki sözcük tekrarları (% 1,25), ana düşünce/duygunun yardımcı duygularla/düşüncelerle desteklenmesi (% 1,13) ve anlatılanların mantıksal açıdan tutarlılığıyla ilgili hatalar (% 1,13) ve noktalama işaretlerinin hiç kullanılmaması (% 0,88), olarak tespit edilmiştir.

Türkçe ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleği ve Kendilerini Mesleğe Hazır Görüp/Görmemelerine İlişkin Bulgular

Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının gönderdikleri metinlerin içerik analizi yapılmış ve aşağıdaki tabloda (Tablo 4) mesleğe hazırlık temasına ilişkin kodlar gösterilmiştir.

Tablo 4. Türkçe ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yazdıklarından Elde Edilen Mesleğe Hazırlık Temasına İlişkin Kodlar

Kod	f	%
Hazır	42	52,5
Tecrübe Eksik	8	10
Yetersiz	30	37,5
Toplam	80	100

Tablo 4'e göre Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarından elde edilen verilerden mesleğe hazırlık temasında hazır, tecrübe eksik ve yetersiz kodları ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının % 52,5'i mesleğe hazır olduklarını düşünürken % 37,5'i yetersiz ve % 10'u da tecrübelerinin eksik olduğunu düşünmektedirler. Öğretmen adaylarının düşüncelerinden ilginç olanlarından bazıları aşağıda yer almakta olup yazım hataları düzeltilmeden verilmiştir. Örneğin;

ÖE1: "Kendimi uzun zamandır Öğretmenliğe hazır hissediyorum. Bunun sebebi her zaman öğretmen olmayı hayal etmek ve bu mesleği çok sevmekten dolayı. Öğretmen olmak bana heyecan ve mutluluk veriyor".

ÖK2: "Öğretmenlik benim çocukluk hayalimdi inşallah iyi bir öğretmen olacağıma inanıyorum. Lise de ki öğretmenlerimden çok şey öğrendim, bize hem öğretmen hemde umut ışığı oldular. Kız çocuklarının eğitime kazandırılması için ben de elimden geleni yapacağıma inanıyorum. Öğrencilerime başarı ayırımı yapmadan, dersi yeni nesil öğretim tekniklerini ve teknolojiyi de dikkate alarak işleyeceğimi düşünüyorum. Her öğrencinin farklı bir dünya olduğunu düşünüyorum, onları anlamaya çalışacağıma inanıyorum. İnşallah iyi bir öğretmen olup, öğrencilerimin umut ışığı olabilirim. Bir öğretmenin bir çocuğın hayatını değiştirebileceğine inanıyorum. Öğrencilerimi eğitime kazandıracığıma, onların bilgili, kültürlü ve hayata umutla bakabilen öğrenciler olması için çabalayacağıma inanıyorum. Kendimi bu meslek için doğmuşum gibi hissediyorum. Çünkü bilgiyi öğrenciye sadece aktarmakla öğretmenlik olmuyor, öğrenciyi anlamak, öğrenciye ders anlatılırken çokluzekâya da dikkat edilmelidir. Öğretmenlik sabır ve çaba gerektiren bir meslek bu özelliklerin bende olduğunu düşünüyorum. Özverili, empati sağlayabilen, sabırlı bir öğretmen olacağıma ve iyi kalpli bireyler yetiştireceğime inanıyorum".

ÖK13: "Öğretmenlik mesleği kutsal bir meslektir. Bende aldığım eğitim, deneyim, tecrübe ve donanımlar sayesinde kendimi öğretmenlik mesleğine hazır hissediyorum. Çünkü her geçen gün var olan bilgilerinin üzerine yeni bilgiler katarak kendimi geliştirmeye devam ediyorum ve yeni bilgilere açık yeni neslin içinde bulunduğu koşullara uygun kendimi revire ediyorum".

ÖK17: "Öğretmenlik mesleği çok zor ve çok meşakkatli bir meslektir zorluklarının yanında çok kutsal bir meslektir bu mesleği yapanların sorumluluklarını ve mesleki gereklilikleri iyi bilmeleri gerekir sonuçta ülkenin geleceğini yetiştirme görevini üstlenmiş oluyorsunuz bunun için öğretmenlik için dört dörtlük bir bilgi birikimi gerekir kendim için konuşmak gerekirse tabi ki ilk senemde atanıp öğretmen olmak bambaşka bir gururdur fakat kendimi tam anlamıyla hazır hissetmiyorum bunun bir çok sebebi var yaşanan bu pandemi den dolayı kendimi tam anlamıyla hazır hissetmiyorum ama Allah kısmet ederde atanırsam elimden gelenin fazlasını yaparım".

ÖK20: "Öğretmenlik mesleğinin sabır isteyen, yaratıcılık gerektiren, sosyal ilişkilerinde iyi insanlar tarafından yaşatılması gereken bir meslek olarak görüyorum. Özellikle Türkçe öğretmeni olacak bir insanın mesleğinde başarılı olabilmesi için vicdan ve irfanı hür, vatanına,

milletine âşik, değerlerine önem veren ve tüm bunları öğrencilerine aşılayabilen bir insan olmalıdır. Kendimi konu alanı bilgisi açısından yeterli görüyorum fakat pedagojik eğitim açısından çok eksik görüyorum. Şu an kpss çalışan biri olarak üniversitemizde verilen eğitimin şu an ne kadar işimize yaradığını görmek de mümkün. Kendi alınımdaki soruları çok rahat bir şekilde cevaplayabiliyorken maalesef ki eğitim bilimlerinde yer alan soruları doğru cevaplamakta zorlanıyorum. Bunun nedeninin bir kısmını üniversitede verilen eğitime bağlıyorum. Kendi mesleğimi iyi şekilde yapacak yeterlilikte olduğumu düşünüyorum. Özel öğretim derslerinde yaptığımız uygulamalar sayesinde bir öğretmenin öğrencilerinin ilgisini derse nasıl çeker, onları nasıl güdüler, dersi nasıl eğlenceli hâle getirir, dersi nasıl sunar, doğru dönüt ve düzeltmeleri ne zaman ve nasıl verir, öğrencileri hangi kıstasları dikkate alarak değerlendirir, yaratıcılığını en üst düzeyde nasıl kullanır vb. öğrenme şansımız oldu. Bir Türkçe öğretmeni adayı olarak bu edindiğim deneyimleri ilerde en iyi şekilde kullanacağıma inanıyorum”.

ÖE11:“Ben küçüklüğümde beri öğretmen olmayı istemişimdir. Öğretmenlik mesleği hakkıyla yerine getirilirse, sadece ay sonunda alınacak maaş için bu meslek yapılmaz ise kutsal olur. Bir öğretmen bence sadece ders anlatmamalı. Bir öğretmen, öğrencilerine örnek olur, öğrencilerini hem bilgi yönünden geliştirir hem de onların karakterine dokunur. Allah, bu mesleği gönülden isteyen kişilere nasip etsin inşallah. Ben de bu mesleği hakkıyla yapmayacaksam bana da nasip olmasın. Ben kendimi şu an mesleğe hazır hissetmiyorum. Çünkü kendimi daha fazla geliştirmem gerekiyor”.

ÖE14:“Okul derslerinden dolayı öğretmenlik için gereken alan ve eğitim bilimlerine pek çalışmadım. Aklımda şu an sadece mezun olmayı düşünüyorum sonrasında okul olmadığı için rahat kafayla çalışacağımı düşünüyorum. Türkçe Öğretmenliği için birtakım konularda da bilgi yetersizliğine sahip olduğumu düşünüyorum. Kişi herkesi kandırabilir ama kendisini ASLA!”.

ÖE18:“Kendimi Türkçe öğretmenliği mesleğini yapmaya hazır hissediyorum çünkü bölümümü seviyorum ve ülkemizin dilini kullanıp eğitim vermeyi de her şeyden çok isterim öğretmenlik kutsal bir meslektir. Türkçe öğretmenliğide bir ayrıcalıktır bana göre”.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının en çok büyük-küçük harflerin kullanımı (% 11,62) konusunda hata yapmaları oran düşük olsa da düşündürücüdür. Türkçe öğretmenin yazım hatası olmamalıdır, büyük-küçük harf yazımıyla ilgili hataların olması öğretmen adaylarının yazmayı önemsemediğini veya kaliteli bir biçimde yetiştirilmediklerini göstermektedir. Yine bağlaçların yanlış kullanılması (% 11,02) ile ilgili hataların varlığı da basit kuralların bilinmediğini işaret etmektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının düzgün, okunaklı ve işlek, satırlara düz ve eşit aralıklarla yazılması (% 9,20) ile ilgili hataların varlığı da öğretmen olduklarında öğrencilerinin onların yazılarını okuyamamalarına sebep olacaktır. Noktalama işaretlerinin doğru yerde kullanılması (% 7,75), imlâ kurallarına uygun yazılması (% 7,38) ile ilgili hatalar da yine öğretmen adaylarının ortadan kaldırmaları gereken hatalardır. Alıntı, örnek ve benzetmelerin yeterliliği ve içeriğe uygunluğu (% 6,17), kelimelerin yerinde ve doğru anlamda kullanılması (% 6,05), konuyla ilgili kaynaklara başvurulması ve yeterince yararlanılması (% 5,93), anlatım bozukluğu (% 3,51) gibi hatalar da öğretmenlerin öğrencileri tarafından kabul edilirliklerinde etkili olduğu için öğretmen adayları bu eksikliklerini de gidermelidirler. Çünkü öğretmenin sınıfta yapacağı her hata onun öğrencilerinin nazarında değer kaybetmesine neden olmaktadır. Konunun özgün ifadelerle anlatılması, içeriğin orijinalliği (% 3,39), paragraflar arasında uygun geçişler yapılması (% 3,27), bilgi yanlışlığı (% 2,91), mantıkça doğru, dil kurallarına uygun, anlamca açık cümleler kurulması (% 2,66), her bir paragrafta tek bir duygu ve düşüncenin işlenmesi (% 2,54) ile ilgili yapılan hataların çokluğu öğretmen adayının anlatım becerilerinin zayıf olduğunu gösterir. Bu nedenle öğretmen adayları yazılı anlatım hatalarını azaltıp yazma becerilerini geliştirirken eş zamanlı olarak konuşma becerilerini de geliştirmeye gayret etmelidirler. Kesme işaretinin yanlış kullanılması (% 2,18), cümle kuruluşlarının dil bilgisi kurallarına uygunluğu (% 1,94), hecelerin yanlış bölünmesi (% 1,82), noktalama işaretlerinin hiç kullanılmaması (% 1,69), eksik harf-hece yazılması (% 1,57), bitişik veya ayrı yazılan sözcüklerin kullanımıyla ilgili hatalar (% 1,45), ana düşünce/duygunun belirtilmesi (% 1,33), konuyla ilgili başlık konulması (% 1,21), cümlelerdeki sözcük tekrarları (% 1,21), ana düşünce/duygunun yardımcı duygularla/ düşüncelerle desteklenmesi (% 1,09) ve anlatılanların mantıksal açıdan tutarlılığıyla ilgili hataların (% 1,09) oranları düşük olsa da bu hatalar öğretmen adaylarının dikkatsizliklerini ortaya koymaları bakımından önemlidir.

Sınıf öğretmeni adaylarının da en çok büyük-küçük harflerin kullanımı (% 12,30) ile ilgili hatalarının olduğu tespit edilmiştir. Bu hata oranı ne kadar olursa olsun kabul edilebilir değildir. Çünkü öğrencilerin temel dil becerilerinin temeli atan sınıf öğretmenleri bu tip basit hataları yapmamalıdır. Bağlaçların yanlış kullanılması (% 11,67), düzgün, okunaklı ve işlek, satırlara düz ve eşit aralıklarla yazılması (% 9,28), noktalama işaretlerinin doğru yerde kullanılması (% 8,16), imlâ kurallarına uygun yazılması (% 7,65), alıntı, örnek ve benzetmelerin yeterliliği ve içeriğe uygunluğu (% 6,40), kelimelerin yerinde ve doğru anlamda kullanılması (% 6,27), konuyla ilgili kaynaklara başvurulması ve yeterince yararlanılması (% 6,15) gibi hatalar sınıf öğretmeni adaylarının yazılarına hem şekil hem de içerik açısından dikkat etmeleri gerektiğini göstermektedir. Ayrıca anlatım bozukluğu (% 3,64), konunun özgün ifadelerle anlatılması, içeriğin orijinalliği (% 3,51), paragraflar arasında uygun geçişler yapılması (% 3,39), mantıkça doğru, dil kurallarına uygun, anlamca açık cümleler kurulması (% 2,76), her bir paragrafta tek bir duygu ve düşüncenin işlenmesi (% 2,51) gibi hatalar da sınıf öğretmeni adaylarının konuşmalarına da dikkat edip bu becerilerini de geliştirmelerinin gerektiğini göstermektedir.

Kesme işaretinin yanlış kullanılması (% 2,26), cümle kuruluşlarının dil bilgisi kurallarına uygunluğu (% 1,88), hecelerın yanlış bölünmesi (% 1,88), bilgi yanlışlığı (% 1,76), eksik harf-hece yazılması (% 1,63), ana düşünce/duygunun belirtilmesi (% 1,25), konuyla ilgili başlık konulması (% 1,25), cümlelerdeki sözcük tekrarları (% 1,25), ana düşünce/duygunun yardımcı duygularla/düşüncelerle desteklenmesi (% 1,13) ve anlatılanların mantıksal açıdan tutarlılığıyla ilgili hatalar (% 1,13) ve noktalama işaretlerinin hiç kullanılmaması (% 0,88) gibi yazım hataları da öğrencilerin örnek alıp modellemeleri ve yanlış öğrenmeleri de düşünülerek azaltılmaya çalışılmalıdır. Aksi takdirde öğrenciler hatalı yazımları da doğru sanıp yanlış öğreneceklerdir.

Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının yazım ve noktalamadaki hatalarını tespit edip bunlara çözüm bulmak amacıyla yapılan araştırmada Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının benzer hatalarda yoğunlaştıkları, sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmeni adaylarına göre daha az hata yaptıkları tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının hata oranları çok yüksek olmasa da öğrencilere dil becerilerini öğrettikleri ve öğrenmelerinin davranışa dönüşeceği ilk basamak olması bakımından sınıf ve Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatımda herhangi bir hatalarının olmaması gerekmektedir. Ayrıca yazılı anlatım hatalarının temelinde kitap okuma alışkanlıklarının yeterli düzeyde olmamasının da etkisinin olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının konuşma becerilerinin de gelişmiş olması öğrencilerle olan iletişimlerinde ve derslerde etkili olmalarında büyük önem taşımaktadır. Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının yarısı kendini mesleğe hazır olarak görürken diğer yarısı da tecrübe eksiklikleri olduğunu ve yetersiz olduklarını düşünmektedirler.

Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmen olarak yetiştirdikleri unutulmamalı mesleğe her açıdan hazır olmaları için iş birliği içerisinde çalışılmalıdır. Eğitim fakültesi öğrencilerine bolca kitap okutturulmalıdır. Çünkü okudukça yazacak ve yazdıkça okudukları metinlerin inceliklerini daha iyi anlayabileceklerdir (Akkaya ve İşci, 2018, s. 1170).

Temizkan (2008, s. 59) tarafından yapılan araştırmada olduğu gibi bu araştırma da benzer sonuçlar ortaya çıkması öğretmen adaylarının yazım hatalarının çokça olması verilen eğitimlerin de gözden geçirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bunda da öğretmen yetiştirme programlarının ders içeriklerindeki uygulamaların yetersiz oluşu etkilidir. Ayrıca Türk Dil Kurumu tarafından belirlenen yazım kurallarının da bir kesinliğe ulaştırılması, yoruma açık yönlerinin alan uzmanlarınca giderilmesi de bu hataları azaltacaktır. İlköğretimde kuralları öğrenen öğrenci yüksek öğretime geldiğinde kuralların değişmesi nedeniyle yazım ve noktalamada sorunlar yaşayabilmektedir.

Dolayısıyla hem ilköğretim ve ortaöğretimde benzer sorunların olması hem de bu sorunların yükseköğretimde devam etmesi öğretim programları ve eğitim sistemindeki tutarsızlıkların devam ettiğini göstermektedir. Ülkenin oturmuş bir eğitim sisteminin olması sorunların azalmasını sağlayacaktır. Bu bakımdan kanun koyucuların ve eğitim politikalarında etkili olanların bu bağlamda kalıcı tedbirler alması bir zorunluluk olmakla birlikte ülkenin geleceği açısından da büyük önem taşımaktadır.

Öneriler

Bu araştırmada elde edilen veriler ve ulaşılan sonuçlar ışığında aşağıdaki çalışmaların yapılmasının öğretmen adaylarının yazılı anlatım hatalarını azaltacağı düşünülmektedir:

- Eğitim sistemindeki güncel değişikliklerin dışında kalan durumlar bir temele oturtulmalı, öğrencilerin yazım ve noktalama kurallarını öğrendikten sonra bu kuralların değişmesi gibi sorunlarla karşılaşmalarının önüne geçilmelidir.
- Bütün öğrenim düzeyinde temel dil becerili en etkili biçimde öğretilmelidir.
- Öğretmenlerin yazılı anlatım değerlendirmeleri için bir standart oluşturulmalı, öğrencileri kaygıya itmeden öğretme yolu seçilmelidir.
- Eğitim fakültelerinin ders içerikleri ya da dersleri zorunlu haller dışında değiştirilmemeli, öğretmen adaylarının öğretmen olarak atandıklarında işlerine yarayacak bilgilere ve uygulamalara ağırlık verilmelidir.
- Yazılı anlatım sorunlarının temelinde olan okuma alışkanlığı sorununu ortadan kaldıracak milli politikalar geliştirilmelidir.

5. Kaynakça

- Akkaya, N., & İşçi, C. (2018). Eğitim fakültesi öğrencilerinin okumaya yönelik tutumları ile yazılı anlatım ders başarısı arasındaki ilişki. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi*, 7(2), 1161-1171.
- Arıcı, A. F. (2008). Üniversite öğrencilerinin yazılı anlatım hataları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 209-220.
- Arıcı, A. F., Urgan, S. (2012). *Yazılı anlatım el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Barutçu, T. (2020). Yazma eğitimi. S. Alyılmaz & A. B.Ü. Karahan (Ed.), *Yazma eğitimi içinde* (53-70. ss.). Ankara: Pegem Akademi.
- Clark, R. P. (2017). *Yazma uğraşı*. (Çev. B. Karakaş). İstanbul: Metropolis. (Orijinal yayın tarihi, 2016)
- Göçer, A. (2011). Öğrencilerin yazılı anlatım çalışmalarının türkçe öğretmenlerince değerlendirilmesi üzerine. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2).
- Göçer, A. (2019). Yazma eğitimi-Yazma uğraşı: Yazı nasıl yazılır? Nasıl yazar olunur?. Ankara: Pegem Akademi.
- Gündüz, O., & Şimşek, T. (2011). *Anlatma teknikleri 2 uygulamalı yazma eğitimi el kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Güneş, F. (2020). Yazmanın temel bileşenleri. B.B. Ayrance & A. Başkan (Ed.), *Kuram ve uygulamada yazma eğitimi içinde* (1-14. ss.). Ankara: Pegem Akademi.
- Hocaoğlu, N., Baysal, E. (2019). Nicel araştırma modelleri-desenleri. G. Ocak (Ed.), *Eğitimde araştırma yöntemleri* (66-119. ss.). Pegem Akademi.
- Karadağ, R., & Kayabaşı, B. (2013). Neden Yazı Yazmıyoruz?": Sınıf öğretmeni adaylarının yazmayı engelleyen etmenlere ilişkin görüşleri (Adıyaman Üniversitesi Örneği). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 1-32.
- MEB. (2019). Türkçe dersi öğretim programı (1-8. Sınıflar). Ankara: TTKB.
- Oğuz, A. (2009). Öğretmen adaylarının sözlü ve yazılı anlatım becerilerine ilişkin öz yeterlik algıları. *Electronic Journal of Social Sciences*, 8(30).
- Temizkan, M. (2008). Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının yazılı anlatım çalışmalarını düzeltme ve değerlendirme durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(3), 49-61.
- Valdes, G. (1993). The Writing of Non-English Background Students--Introduction and Part 1: The Study of Latino-Background Students. Final Report.
- Yaman, E. (2020). *Yazmasanatı yazılanlatım*. Ankara: Akçağ.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyalbilimlerdenitelaraştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.